

Domov Pod Lipami Smečno

poskytovatel sociálních služeb

Číslo 105.

leden 2019

Zámecké listy

Eliška Junková

Její patronem byl samotný Ettore Bugatti, dokázala držet tempo s legendárními piloty, přesto tato křehká dívka nakonec štěstí v automobilovém sportu nenašla. Závodila pouhých pět let.

Nemusíte se prakticky vůbec zajímat o motoristický sport, přesto jméno Eliška Junková nejspíše znáte. Aby také ne. Byla to jedna z nejúspěšnějších ženských závodnic dvacátých let minulého století, která svého času úspěšně konkurovala těm největším mistrům volantu evropského formátu, jako byl třeba fenomenální Louis Chiron.

Pro zajímavost by vás mohlo zajímat, že na začátku se Eliška vlastně vůbec nejmenovala Eliška. Dne 16. listopadu 1900 se

totiž do rodiny olomouckého zámečnicka narodila jako Alžběta Pospíšilová, přičemž její rodný list v němčině uvádí německou variantu křestního jména Elisabeth. Právě odtud vznikly v cizině přezdívky jako Eli nebo Eliza a Alžběta tak při svatbě nezměnila pouze příjmení, ale nechala přejmenovat na Elišku.

Komplikovaný vztah

Zpět ale k tomu, kde mladá Alžběta svého prvního manžela potkala. Mladá dívka s velkým nadáním pro cizí jazyky, které začala studovat proto, aby mohla cestovat, rozjela svou kariéru už ve svých šestnácti letech coby korespondentka v lokální olomoucké pobočce Pražské úvěrové banky. Právě tady si jí všiml o šest let starší Vincenc „Čeněk“ Junek. Houževnatý a pilný muž z chudé rodiny, budující slibnou kariéru v bankovním sektoru. Alžběta s Čeněkem si vzájemně padli do oka, takže když byl Čeněk pověřen založením nové filiálky v Brně, vzal si Alžbětu s sebou. Mezi mladými lidmi se rozhořel zprvu poněkud komplikovaný vztah, kdy Alžběta s Čeněkem střídavě plánovali budoucnost a rozcházeli se. Junek svou lásku požádal o ruku, na vdávání ale Alžběta zatím nebyla připravená, byli mezi nimi přeci šestiletý rozdíl.

Nechtěla urazit jeho city a vysloveně ho neodmítla, ale nakonec odjela rozšířit svoje obzory do světa. Přesunula se do Francie na Azurové pobřeží, kde u rodiny Carriatů pracovala v zahradnictví u Antibes. Posléze odcestovala do Ženevy, kde zdokonalovala své jazykové schopnosti.

Už během odloučení Alžběta moc dobře věděla, že na ni Čeněk stále čeká. Když se vrátila domů, zjistila, že jejího přítele uchvátily automobilové závody, a proto sama k autům přičichla. Jako jedna z prvních žen u nás složila Alžběta v roce 1921 řidičskou zkoušku a získala takzvaný „vůdčí list“. Jak tou dobou sama říkala, nebylo to snadné. „Každá řidička musela bojovat jak za motorismus, tak proti předsudkům, a to pak vždy vypadala trochu jako sufražetka.“

Čeněk tou dobou již závodil se svým Mercedesem, nicméně auta miloval a jako zapálený motorista navštěvoval mezinárodní autosalony, kde se seznámil s Ettorem Bugattim. Do Paříže cestovala Eliška už se svým nadcházejícím manželem, kde si na výstavě padla do noty se samotným Ettorem. Automobily Bugatti mladou motoristku zcela uchvátily a vzešla proto dohoda o zakoupení prvního závodního vozu.

Závodící manželé

Svatba se konala v létě roku 1922 na Staroměstském náměstí a z Alžběty Pospíšilové se tím pádem definitivně stala Eliška Junková. Svatební cesta směřovala na trénink závodu Karlovy Vary – Mariánské Lázně, nicméně ve Varech Junek havaroval a svůj Mercedes zničil.

Vyrazil proto opět do Paříže a od Bugattiho koupil model T30, který přestavěl na závodní vůz. Někdy tou dobou začala za volant usedat i Eliška a Čeněk žasl, jak rychle se učila a skvěle ji to šlo navzdory menší postavě. Sedadlo měla vystlané polštáři, aby při své výšce jen něco málo přes 150 cm vůbec dosáhla na volant a pedály.

Jejich první závod byl doslovně společný. Junek si před kláním v Rumburku zlomil ruku, vymysleli proto šílený plán. Čeněk bude řídit jednou rukou a šlapat na pedály, ona bude řadit. Výsledek nemohl dopadnou lépe, jednoznačně zvítězili.

Svůj první samostatný závod jela Eliška v září roku 1924 a tady se dostavil také úplně první úspěch. S vozem Bugatti T30 obsadila Eliška na trati Lochotín – Třemošná první místo v kategorii do dvou litrů a netrvalo dlouho, než porazila i svého vlastního manžela. V roce 1926 v závodě Zbraslav–Jíloviště byla i s méně výkonným autem Eliška rychlejší než Čeněk, celkově skončila první a oba dva pak zvítězili ve svojí kategorii. Junek to však nesl sportovně a jeho manželka pobaveně komentovala tuto situaci slovy „vzal to statečně, rozvod nehrozil“.

Podobné úspěchy sklízela manželská a závodní dvojice prakticky na všech tuzemských závodech a netrvalo dlouho, než se Eliška přesunula do zahraničí. Na závod do vrchu Klausenpass, kde skončila druhá, jí pozval švýcarský autoklub. A následovala Gran Prix Německa roku 1927, kde skončila Eliška na Nürburgringu celkově čtvrtá a první ve svojí kategorii.

Eliška se stala díky rozjeté závodní kariéře neuvěřitelně populární a byla zbožňována motoristickými nadšenci z celého Československa. Její závodní kariéra i popularita potom vyvrcholily v roce 1928, kdy se mladá paní zúčastnila legendárního klání Targa Florio, považovaného za nejnáročnější automobilový závod své doby.

Závodu na celkem 540 kilometrů a přes 7500 zatáček skrz sicilskou šotolinu se Eliška zúčastnila dokonce dvakrát. V roce 1927 ale musela z druhého místa odstoupit, neboť se jí na Bugatti T37 porouchalo řízení. Ani rok 1928 se neobešel bez technických problémů. Tentokrát ale již Bugatti T35B i přes poruchu vodní pumpy dojelo.

Při tréninku najezdila přes 4300 kilometrů, trať si pečlivě zmapovala, některé úseky prošla pěšky, měla nákresy i poznámky.

Na začátku byla čtvrtá, během druhého z pěti kol se však Eliška dostala do vedení. Diváci šleli a zamilovali se do ní, ale v posledním kole měla pech. V jedné z velmi rychlých zatáček druhé části okruhu se objevily dva obrovské kameny, Eliška se jim nestačila vyhnout a trefila jeden z nich zadním kolem, které musela vyměnit.

Ztratila deset minut, a přestože se o kus propadla, skončila po 7 hodinách a 29 minutách závodění na stále parádním pátém místě, jen dvě minuty za čtvrtým Louistem Chironem. Vítěz Albert Divo složil po konci závodu Elišce poklonu a poděkoval jí za tvrdou a těžkou konkurenci.

Po návratu ze Sicílie byla Eliška středem nadšení a pozornosti. Když s Čeněkem v Bugatti projížděla Prahou, doprovázely jí spousty motorkářů a jásající davy. Eliška byla přesvědčená, že většího závodního úspěchu už ve svém životě nedosáhne. Chtěla svoje vlastní závodění upozadit a stát se Čeněkovou manažerkou. Jenže to už bohužel nestihla.

Nešťastný konec

Jen o pár měsíců později se při Grand Prix Německa, na tou dobou zcela nové Severní smyčce Nürburgringu, stala tragická nehoda. Čeněk sedlal Bugatti 35B s dvoulitrovým osmiválcem a jeho manželka sledovala jeho jízdu z tribuny. Bohužel mezi zatáčkami Ex-Mühle a Bergwerk dostal smyk, byl vymrštěn ven z vozu a smrtelně se zranil. Přílbu neměl, byla objednaná, ale nestihla dorazit. Zbylí českoslovenští závodníci spolu s Eliškou ze závodu pak pietně odstoupili.

Vincenc Junek se stal vůbec první obětí okruhu Nürburgring a Eliška Junková poté i přes naléhání ze strany samotného Ettore Bugattiho ukončila svou závodní kariéru. Na auta ovšem nezanevřela.

Spolupracovala například s Československým automobilovým klubem pro Moravu a Slezsko, stála u zrození Masarykova okruhu v Brně a byla také ambasadorkou Bugatti. V první polovině třicátých let potom pomáhala firmě Baťa s vývojem pneumatik a v tomto oboru nakonec zůstala až do penze. Říká se, že právě ona vymyslela název pneumatik Barum.

Z bytu v paláci Lucerna na pražském Václavském náměstí se Eliška po smrti manžela přestěhovala do domu „Na krásné vyhlídce“, kde je dnes švédské velvyslanectví a dům zdobí i Eliščina pamětní deska. Po druhé světové válce se Eliška podruhé vdala a vzala si sportovního a motoristického novináře Ladislava Kháse. Jejich manželství však trvalo jen do roku 1976.

Nakonec se Eliška Junková dožila 93 let a zemřela v Praze dne 5. ledna 1994. Do historie se zapsala jako legendární závodnice, na kterou vzpomínají nejen sportovní fanoušci, ale i velké osobnosti motorsportu. Lidé, kteří měli možnost se s Eliškou setkat, o ní vždy hovořili jako o příjemně vystupující skromné dámě, která vypadala uvnitř závodního vozu žensky a elegantně, ovšem s volantem dokázala vyloženě kouzlit.

Plánované akce na měsíc leden

Seznam akcí za službu „DOMOV PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM“

- Přivítání Nového roku 2018, Novoroční ohňostroj
- Návštěva „Sociálně terapeutické dílny“ – Zahrada Kladno
- Výlety do okolních měst – Kladno, Slaný za účelem zprostředkování nákupů
- Výlet do Kladna spojen s návštěvou divadla
- Návštěva skupiny – „DUO JAROSLAV“
- Zaměstnávání klientů v AP&P, aktivizace klientů dle programu
- Návštěva pedikérky v zařízení
- Oslava svátků a narozenin
- Příjemně strávené odpoledne se psem, za doprovodu paní Chaloupkové
- Setkání s klienty
- Plnění individuálních plánů
- Upevňování sociálních dovedností v rámci sociálního učení – individuální nákupy ve Smečně (dle přání klientů), posezení v cukrárně či restauraci

Seznam akcí za službu „CHRÁNĚNÉ BYDLENÍ“

- Masopustní setkání ve Přelíci
- Kladno – Bowling
- Kladno – Sládečkovo vlastivědné muzeum
- Výlet do kočičí kavárny „U kočičích tlapek“ na Kladně
- Nákupy v Centrálu, oběd
- Oslava narozenin, svátků
- Pravidelná docházka do chráněné dílny, vycházky dle počasí. Procvičování a upevňování dovedností spojené s chodem domácnosti.
- Návštěva kina – Medvědi jsou zpět
- Oslava sv. Valentýna

Seznam akcí za službu „DOMOV PRO SENIORY“

- Cestománie
- Cvičení pro seniory
- Čágobelo – Zahrada Kladno

Prosincové akce za službu „DOMOV PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM“

Čertovské rejdnění

Dne čtvrtého prosince 2018 uživatelé z Domova pro osoby se zdravotním postižením přijali pozvání na výše uvedené setkání, které pořádala organizace Bellevue ve Mšeci. Akce to byla vskutku vydařená, neboť moderátor a organizátor akce „vtahoval“ klienty do děje tancem a zpěvem. Program byl taktéž vyplněn různými soutěžemi. Na konci vstoupili dlouho očekávaní čerti, kteří měli krásné masky a svoji sociální roli pojali velice vážně. Po dlouhém rejdnění obdarovali klienty balíčky. Celá tato společenská akce se klientům velice líbila, neboť prostřednictvím této události jim byl zprostředkován kontakt s kamarády z ostatních domovů.

za poskytovanou službu – DOZP

Prosincové akce za službu „CHRÁNĚNÉ BYDLENÍ“

V měsíci lednu jsme se rozhodli podívat se po okolí a to hned do dvou muzeí. Nejdříve jsme zavítali do Kladna do Sládečkova muzea na výstavu – RETRO, tady jsme si zavzpomínali na své dětství a většinu vystavených exponátů jsme znali ze svého mládí, ale zjistili jsme, že se sem musíme určitě ještě několikrát vrátit, abychom si v klidu prohlédli celé muzeum. Druhé muzeum, které jsme chtěli navštívit, bylo ve Slaném. Chodíme okolo něho celou dobu, co bydlíme ve Slaném a nikdy nás nenapadlo se zde zastavit a to byla velká chyba, neboť jsme byli přímo nadšení z exponátů a dozvěděli jsme se mnoho zajímavého i o Smečně, ale paní průvodkyni jsme slíbili, že opět přijdeme, škoda, že jsme si nevzali fotoaparáty.

Ve volných chvílích různě tvoříme a již se připravujeme na velikonoční výstavu – pustili jsme se do vyšívání krásných ubrusů, protože přece jen chvilku trvá, než ubrus vyšijeme.

Klientky z CH B 1

Oslava Nového Roku proběhla s občerstvením, neškodným přípitkem, hudbou a sledováním svátečních pořadů. Po dobrém obědě vycházka za město. Navečer jsme opět vyšli a opodál, bez zbytečné tlačence a strkanice jsme v klidu sledovali novoroční ohňostroj. Byly poznat nové prvky, které jsme ještě neviděli. Počasí ideální, zážitek uchvacující a spousta komentářů.

CH B 3

Leden byl pro nás měsícem odpočinku, podnikali zdravotní vycházky do přírody, vytvářeli jsme ruční výrobky v teple domova.

Jako první v tomto roce oslavil své narozeniny pan Slávek. Připravili jsme pro něj pohoštění, nechyběl ani přípitek a samozřejmě dárky. Oslavenci zahráli na harmoniku i jeho spolubydlící a byl i tanec s partnerkou. Krásně jsme si odpoledne užili a pevně věříme, že příští rok si to zopakujeme.

NÁVŠTĚVA KINA

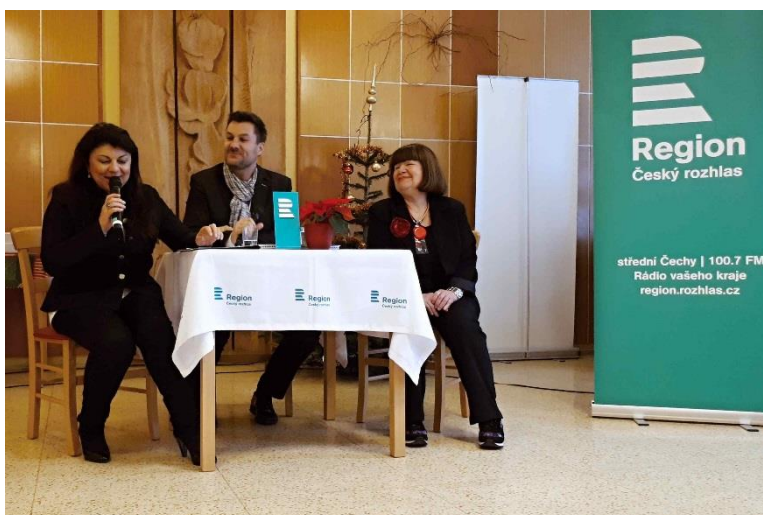
V lednu jsme se vydali i za kulturou, navštívili jsme kino ve Slaném, velice se nám líbil film Psí domov.

CH. B. PŘELÍC

Prosincové akce za službu „ DOMOV PRO SENIORY“

Vánoční setkání s osobnostmi Českého rozhlasu Region

V rámci projektu Ježíškova vnoučata k nám do domova v neděli 16. 12. 2018 přivezl Český rozhlas Region ještě jeden dárek navíc. Přivítali jsme za rádio moderátorku a zpěvačku Janu Chládkovou, moderátora Patrika Rozehnalu a herečku paní Uršulu Klukovou. Povídalo se, zpívalo se a svým nezaměnitelným smíchem nám paní Uršula zpříjemnila krásné odpoledne. Děkujeme Všem, kteří se na akci podíleli a pomohli nám vytvořit příjemnou ježíškovnoučecí atmosféru ☺.

Blahopřejeme Všem klientům
k životnímu jubileu

